

«Det er ingen som
lenkar seg fast til
fylkeskommunen.»

ARE KALVØ I AFTENPOSTEN

Innhold:

Bokbråk på Grønland

«Rystende». Slik omtaler
Grønlands største avis
boken «Farvel til
Grønlands natur».

• side 5

Budsjettet

- Kutter rovdyrtiltak
- Kutter til fornybar
- Mindre miljø i Forsvaret

• side 6

Handlings- lammet Bjerke

Miljøverndepartementet
mener det ikke lar seg gjøre
å forby norsk import av
ulovlig hogget tømmer.

• side 7

100 millioner på rovdyr

Trysil kommune går offen-
sivt til verks. Nå skal rov-
dyrene trekke folk til bygda.

• side 8

Skades av Sellafield?

Ved Irskesjøen er det
kanskje barna som lider
mest på grunn av Sellafield.
Antall krefttilfeller er langt
over gjennomsnittet.

• side 9

Grågrønn kjempebank

Verdensbaken har langt
igjen til en målet om en
bærekraftig profil, mener
amerikansk jusprofessor.

• side 10

EU stopper gaupejakt

(Foto: Tom Schandy, Samfoto)

**EU går direkte inn
og stopper all
svensk gaupejakt
utenfor reinbeite-
områdene. Den
svenske regjeringen
protesterer, men
trolig er det til liten
nytte.**

EU-kommisjonen viser til sitt
såkalte habitatdirektiv og mener
gaupe er en art som trenger
beskyttelse. Da er det ikke god
nok grunn at svenske jegere
ønsker å jakte på arten for
sportens skyld og fordi den
spiser rådyr.

• side 8

*Truede arter skal ikke skytes for sportens skyld, mener EU-kommi-
sjonen, som stopper gaupejakt utenfor reinbeiteområdene i Sverige.*

Kompost kan knekke helsa

**Kompost er bra for miljøet,
men er det bra for helsa?
Arbeiderne på komposterings-
anlegg bør ta forholdsregler
mener Statens Arbeidsmiljø-
institutt. Ved Hogstad**

**Komposteringsanlegg i
Sandnes frykter arbeiderne for
helsefaren. Gassene som
dannes ved anlegget gir akutt
hodepine og feber.**

• side 3

24 timer

Etter valget fikk Stoltenberg-regjeringen det tydeligvis travelt. I løpet av 24 timer i begynnelsen av oktober sørget de for å øke utslippene av klimagasser med om lag 20 millioner tonn årlig. Det tilsvarer utslippene fra 7 millioner biler.

Leder

Torsdag 4. oktober kom nyheten om at Siri Bjerke tillater Industrikraft Midt-Norge å bygge gasskraftverk i Skogn. Utslippstillatelsen er på formidable 2,36 millioner tonn CO₂ pr. år. Det alene vil øke norske utslipp med over 5 prosent.

Ikke mange timer senere – på fredag formiddag – vedtok regjeringen i statsråd ytterligere to kontroversielle og miljøfiendtlige prosjekter.

Et av prosjektene som fikk regjeringens velsignelse var utbygging av Snøhvit-feltet i Barentshavet. Gasskraftverket som skal bygges i forbindelse med Snøhvit vil slippe ut 860 000 tonn CO₂ årlig. I tillegg kommer naturligvis utslippene fra gassen man utvinner.

Men ifølge regjeringen er det jo langt bedre med gass enn mer forurensende kullkraft. Da er det litt pussig at regjeringen i samme statsråd ga tillatelse til permanent drift ved Svea Nord. Kullet fra Svalbard vil slippe ut mer CO₂ enn hele den norske bilparken. I tillegg kommer risikoen ved å sende enorme fraktskip gjennom det trange Akselsundet, med vanskelige strømforhold.

Sammenlagt kan disse tre vedtakene gi årlige utslipp på i overkant av 20 millioner tonn CO₂.

Og det kommer i tillegg til regjeringens tidligere meritter. ■

Grønne hverdags-løsninger

Etter et års intenst utviklingsarbeid, lanserer Miljøhelmevernet «Grønn hverdag», et helhetlig informasjons- og aktivitetstilbud.

Målgruppen for tilbudet blir alle de hundretusener av forbrukere som er positive til miljøtanken.

Det dreier seg om en hel pakke med muligheter, blant annet den nasjonale miljøtelefonen

Grønt Svar 815 11 021, en miljøsjekk av husholdningen og på nett www.gronnguide.no. Både på telefon og nett finnes fem hundre miljøtips, alt fra plastgjenvinning, vedfyring, vask av

klær og innkjøp av mat til ferievaner og plassering av sparepenger. I tillegg er det mulig å utføre en miljøsjekk av husholdningen på internett.

Endelig består møteplassen Liv & Lyst av samtaler i vennegjenger eller i nabolag som skal inspirere til økt miljøbevissthet. ■

– Viktig seier for villreinen

Landbruksdepartementet har avslått søknaden om utvidet tamrein drift i Filefjell. Avgjørelsen sees på som svært viktig for villreinen.

Villreinstammen i Lærdal-Årdal området i Filefjell er på vei oppover igjen etter at 100 dyr ble satt ut for om lag fem år siden. En søknad om utvidet tamreindrift i området har imidlertid ligget som en konstant trussel over den nyetablerte villreinstammen i flere år. Nå har Landbruksdepartementet (LD) avslått søknaden.

Sekretær Jan Hageland i Villreinerådet er glad for avgjørelsen, men hevder at villreinen er fullstendig uten rettsvern i Norge.

– Denne saken har pågått i årevis og frontene har vært til dels harde. Juridisk burde det imidlertid ikke vært noen sak i det hele tatt. Filefjell Tamreinlag søkte om utvidet drift da villreinstammen var svak. Villreinloven er imidlertid helt klar når det gjelder slike tilfeller, noe det endelige utfallet av denne saken har vist, sier han. ■

Uvitende finner

Bare fem prosent av finnene nevner energilamper som en mulighet til å spare energi. Dette til tross for at det finnes en slik lampe i hvert hjem.

I en spørreundersøkelse påstår hver tredje finne at de forsøker å redusere energiforbruket. Og det er ikke mange sammenlignet med andre land. I undersøkelsen kommer Danmark på første plass. Hver andre danske påstår nemlig at de sparer energi.

Også når det gjelder å ta i bruk lav-energilamper kommer

våre finske naboer dårlig ut. En tredjedel av de som ikke har en slik lampe, oppgir prisen som årsak.

– Lav-energilamper forbraker en femtedel av energien til en vanlig glødelampe. Selv om de er dyrere enn vanlige lamper blir det totale beløpet det samme, sier direktøren i Motiva som sto bak undersøkelsen. ■

Begraver risavling

Verdens første store avling med genmanipulert ris er snart en saga blott, skriver Gennytt.

Selskapet Aventis har nemlig bestemt at risen skal begraves. Selv om den er godkjent som mat i USA, vil ikke Aventis risikere at risen blir solgt til land utenfor USA hvor den ikke er godkjent.

Aventis laget den genmanipulerte Star Link-maisen som kan føre til allergi. Maisen ble bare godkjent som dyrefor, men dukket opp i matvarer over hele USA. Aventis vil ikke risikere ny skandale og har derfor bokstavelig talt valgt å begrave sin første avling. ■

Megaordre til vindmølleprodusent

Den danske vindmølleprodusenten Bonus, har foran nesen på en håndfull danske og utenlandske konkurrenter sikret seg et ordre til en verdi av 900 millioner danske kroner. Vindmøllene skal til havmølleparken på Rødsand syd for Lolland, skriver Dagbladet Børsen.

Prosjektet til 1,6 milliarder kroner består av 72 vindmøller på 2,2 megawatt. Møllene skal være ferdig installert 1. oktober 2003. ■

Arbeiderne frykter for helse

Arbeidere på komposteringsanlegg klager over akutt hodepine og feberutbrudd. Statens Arbeidsmiljøinstitutt mener det ikke er mer helsefarlig å jobbe der enn på andre industriarbeidsplasser.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

Bjarne Brustveit jobber på Hogstad Komposteringsanlegg i Sandnes Kommune. Han forteller at de er engstelige for helsefaren de kan bli utsatt for ved å jobbe der.

– Vi utsettes for gasser som kan være årsaken til akutt hodepine og feberutbrudd, opplyser Brustveit og tilføyer at arbeiderne er opptatt av å bruke verneutstyr. I tillegg føler han at helse blir tatt på alvor av bedriftsledelsen.

– Men en vet jo ennå ikke så mye om langtidsvirkninger ved å jobbe på komposteringanlegg, sier Brustveit.

Nedsatt lungefunksjon

I forrige N&M Bulletin skrev vi at et flertall på Stortinget vil at alt organisk avfall skal komposteres i fremtiden. Enten ved hjemmekompostering eller i større anlegg. Dersom dette vedtaket realiseres kan en forvente økende etablering av komposteringsanlegg i Norge. Doktorgradsstipendiat Kari Heldal ved

Statens Arbeidsmiljøinstitutt beroliger folk med at det ikke er helsefarlig å jobbe på komposteringsanlegg.

– Ikke dersom en tar forholdsregler. En må vite hva en holder på med, for ansatte blir utsatt for mikroorganismer. Ved inhalasjon av dette kan en få plager i luftveiene og irritasjon i nesen. I verste fall kan dette føre til astma, allergi og nedsatt lungefunksjon, sier Heldal.

Soner

Det finnes allerede en rekke komposteringsanlegg i Norge. Støleheia i Kristiansand er landets nest største anlegg, og er ifølge Heldal et foregangsbygg på å forebygge mot helsefare.

– De har blant annet innført soner hvor arbeiderne er påbudt verneutstyr. For ikke alle arbeidere er flinke til å bruke akkurat det, sier Heldal. Hun tilføyer at alle slike anlegg også skal ha bedriftshelsetjeneste, og Heldal har inntrykk av at ledelsen er opptatt av å forebygge mot helseproblemer.

Det kan dannes helsefarlige og luktsterke gasser hvis ikke kom-

Doktorgradstipendiat Kari Heldal ved Statens Arbeidsmiljøinstitutt oppfordrer arbeiderne ved komposteringsanlegg til å ta forholdsregler. (Foto: Tone Mikalsen).

posteringsprosessen går som den skal. Ved riktig nedbrytning av avfallet dannes det for det meste karbondioksid i ufarlige konsentrasjonsmengder.

Hjemmekompostering

– Dersom det er for lite lufttilførsel til bioavfallet vil det blant annet produsere hydrogensulfid. På komposteringanlegg vil det stort sett være

høyest konsentrasjon av hydrogensulfid i de første ukene i komposteringsprosessen, dersom det er liten lufttilførsel og for høy fuktighet.

– Er det farlig å hjemme-kompostere?

– Nei. Her er det snakk om små mengder avfall, og det er lettere å kontrollere at komposteringsprosessen går riktig, understreker Heldal. ■

Lite kunnskap om helse og avfall

Per dato vet forskere for lite om hva som er årsaken til luftveisplager ved arbeid med husholdningsavfall.

Dermed kan de ikke sette grenseverdier for et akseptabelt arbeidsmiljø. Svenske forskere har foretatt studier av helseproblemer ved eksponering for bioareosoler ved kompostering av kloakkslam. Aerosoler er luftbårne partikler som inneholder mikroorganismer (soppsporer og bakterier). Ved anlegg hvor klo-

akkslam ble kompostert sammen med bioavfall, ble det rapportert om hodepine, tretthet, kvalme og diare. Lignende plager ble påvist i en dansk undersøkelse hvor arbeiderne komposterte hageavfall.

En dansk rapport viser at renovatører kan ha en økt risiko sammenlignet med andre yrkes-

grupper for å utvikle lungesykdommer som bronkitt, allergi, astma, mage- og tarmplager og så videre. Men forskerne vet i dag lite om hvilke typer mikroorganismer fra avfall og kompost som er årsaken til plagene. Slike helseplager er for øvrig kjent hos andre grupper arbeidstakere med høye eksponeringer av bioareosoler. Ellers finnes det flere undersøkelser som påviser at arbeid på sorteringsanlegg og resirkuleringsanlegg kan gi tilsvarende

helseplager som renovatørene. På et anlegg i Danmark hvor arbeiderne manuelt sorterte husholdningsavfallet, utviklet ni av femten astma og bronkitt-symptomer etter en arbeidsperiode på seks måneder. Det ble målt store mengder luftbårne mikroorganismer og endotoksiner, men dette anlegget ble senere bygget om. Slik sentralsortering av husholdningsavfall er nå forbudt. ■

Natur & miljø Bulletin

Redaktør: Audun Garberg (tlf: 22 40 24 25)

Redaksjon: Jens Petter Toldnes (tlf: 22 40 24 23),
Tone Mikalsen (tlf: 22 40 24 24)

Adresse: Postboks 342 Sentrum, 0101 OSLO,
Tlf: 22 40 24 00, Faks: 22 40 24 10. e-post: redaksjonen@naturvern.no

Abonnement: 280/år (privatpersoner), 600/år (bedrifter)

Annonser: HS media, tlf: 62 94 10 30 Faks: 62 94 10 35

Utgiver: Norges Naturvernforbund. Web: www.naturvern.no

Trykking: GAN Grafisk AS.

Neste utgave: 02.11.2001

fagpressen

JA til Bedre luft
JA til Bedre trivsel
JA til Piggfritt i Drammen

Vi ønsker at vi alle kan stå sammen for et mer miljøvennlig Drammen. Med denne kampanjen håper vi å kunne motivere deg som kjører med piggdekk til å prøve piggfritt. Piggfrie vinterdekk er dokumentert bedre for miljøet; - og er et kjærkomment bidrag for å oppnå renere luft. Prøv en piggfri sesong du også. Vi tror du vil bli gladelig overrasket.

Har du fast bopel i Drammen, kan du nå få inntil 1000,- når du leverer inn piggdekkene dine ved samtidig kjøp av piggfrie vinterdekk. Ordningen gjelder for perioden 29.08.01 - 30.04.02. Søknadsskjema for refusjon fåes hos lokale bil- og dekkforhandlere eller Drammen kommune

For mer informasjon, ta kontakt med: Drammen kommune informasjonssenteret: ☎ 32 80 60 90

www.drammen.kommune.no

Grønlandsk glansbilde revnet

Den moderne grønlander har Yamaha og Remington, og tømmer naturen i et tempo ingen trodde var mulig. En heftet bok på 140 sider med tørre tall om fauna og fangst har skapt storm på Grønland.

N&M Bulletin
 JENS P. TOLDNÆS

Grønland 2001. Tusenvis av selkropper kastes i havet når skinnen er flådd av. Hele hvalkadaver etterlates på isen. Skutte moskusokser brennes. Lass med lomvi kjøres på fyllinga. Døde hvalrosser ligger og råtnet etter at støttenene er tatt og tonnevis av reker og hellefisk kastes til måkene.

Den danske forfatteren og journalisten Kjeld Hansen har skapt debatt på Grønland med sin nye bok «Farvel til Grønlands natur». I boken gjør han grønlanderne direkte, og Danmark indirekte, ansvarlige for et totalt mislighold av landets enorme naturressurser.

Resultatet er at enorme fuglekolonier er utryddet. Det samme gjelder for bestander av hval og hvalross. Eksempelvis er nesten samtlige bestander med polarlomvi i Uummannaq kommune utryddet. Antallet hvithval ved Vest-Grønland er sunket fra om lag 19.000 i 1982, til om lag 8.000 i 1999. Også hvalrossene, som stort sett blir skutt og kuttet hodet av, er gått kraftig tilbake.

Hansen mener det hersker en forestilling om at grønlanderne lever i en perfekt balanse med naturen og at det har vært politisk ukorrekt å rokke ved denne forestillingen. Det hele er et kollektivt selvbedrag, mener Hansen.

– Det er en vakker illusjon,

skapt av velmenende natur-elskere og antropologer. Den blir stadig brukt for det den er verdt av populistiske grønlandske politikere og intellektuelle. Men det er femti år siden grønlanderne steg ut av kajaken. Nå har han Yamaha og Remington 222, sier Hansen.

– Les boken!

Ikke uventet har boken skapt voldsom røre på Grønland. Ikke minst i Folketinget, hvor innleggene har vært mange og harde. Hansen får imidlertid sterk støtte på lederplass i Grønlands største avis, Grønlandsposten. Avisen mener hetsen mot boken «er til å brette seg av» og henstiller folk med sterke meninger til å lese boken før de uttaler seg. Det har nemlig vist seg at svært mange av de hardeste kritikerne uttaler seg ut fra hva de tror står i boken.

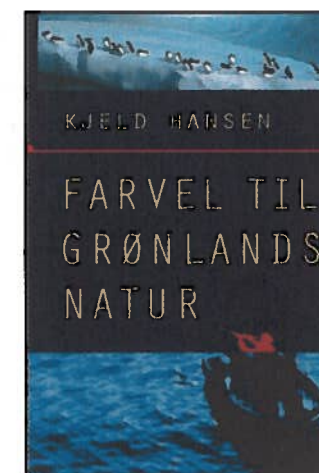
– Den guddommelige fangst-

mannsglorie er i ferd med å krakelere. (...) les boken for det den er. Et debattinnlegg som er sprengfylt med rystende – RYSTENDE – kjensgjerninger om en natur som langt fra er som den var, skriver avisen blant annet.

Hansen, som i tillegg til sitt forfatterskap er en anerkjent miljøjournalist, kritiserer også Danmark. Blant annet for at landet ikke har vedtatt restriksjoner for Grønlands Ramsar-områder, 14 år etter at man sluttet seg til denne fuglevernkonvensjonen. Han får støtte fra lederen av Folketingets miljøutvalg, Jørn Jespersen, som sier seg enig i «tingenes elendige tilstand» på Grønland.

Det store kjøttspillet

Hansen har regnet ut at over 10 000 fritids- og yrkesfangstmenn hvert år fanger og skyter vilt og fisk tilsvarende 140 kilo rent kjøtt per innbygger. Landet skulle således være mer enn selvforsynt med kjøtt. Likevel er selvforsyningsgraden på ynkelige 24 prosent, og det importeres årlig om lag 3400 tonn kjøtt. Ønske om variasjon i kosten, samt at de tradisjonelle matvarene er mye dyrere enn de

importerte er med på å øke det enorme kjøttspillet i Grønlands fangstkultur. For fangstmennene er det mer lønnsomt å ta i mot offentlig støtte og la kjøttet ligge igjen på isen.

– Når grønlanderne kan kjøpe fem pakker «lördagskylling» for 100 kroner er det ingen som vil kjøpe vågeval til 70 kroner kiloen, sier Hansen.

Også Grønlands trekkhunder har fått andre vaner. Selv om dette fremkomstmidlet er i sterk tilbakegang er det stadig om lag 25 000 trekkhunder på Grønland. De spiser importert hundemat, i stedet for spekk, innvoller og kjøttrester fra fangsten. ■

Koraller kan klare seg

– Tap av korallrev betyr ikke nødvendigvis en dødsdom for korallen ifølge forskningsresultater fremlagt i New Scientist.

Å besøke et av verdens store korallrev byr på en opplevelse av de sjeldne: krystallklart vann, fisk i alle regnbuens farger, og gjerne behagelig temperatur året rundt.

På grunn av forurensning, overfiske og først og fremst glo-

bal oppvarming er det fare for at de spektakulære økologiske systemene vil forsvinne helt, viser en undersøkelse fra FNs miljøprogram.

Ny forskning tyder imidlertid på noe annet. Til tross for at det rike mangfoldet rundt revene skrumper inn mange steder, vil korallene med tilhørende livsformer kunne overleve som små samfunn i eksistivtvarrelse inntil

forutsetningene for bygging av rev igjen er tilstede.

Kun to av seksti korallarter er blitt utryddet i løpet av de siste 60.000 årene i det karibiske hav. Siden man ikke kan fastslå med sikkerhet hva fremtiden vil bringe av klimaendringer, bør imidlertid undersøkelsene tas med et visst forbehold, skriver New Scientist. ■

Andenæs VVS

ENEBAKK
 KOMMUNE

Glommen
 Skogeier-
 forening

Vi vil ivareta
 skogens mangfold

Karl Johan
 Fonds

Halverer tilskudd til omstilling

Tilskuddet til omstilling i områder utsatt for rovdyr blir halvert. Tiltakene har vært for kostbare.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Miljøvernminister Siri Bjerke vil halvere tilskuddet til omstilling fra 8 til 4 millioner kroner. Årsaken er at tiltakene har vist seg å være «svært kostbare» i forhold til hvor store tap man har unngått.

1 million pr bruk

– I hovedsak har vi brukt omstillingsmidlene til et bytte fra sau til melkeproduksjon, og det er jo fornuftig ut fra at det er et varig tiltak. Likevel viser det seg å være veldig dyrt i forhold til hva vi får igjen, forklarer seniorrådgiver Øivind Holm i Miljøverndepartementet.

Omstilling fra sau drift til melkeproduksjon koster anslagsvis 1 million kroner for et bruk

Sauer i Rendalen beskyttes med strømgjerde mot rovdyr. Miljøverndepartementet mener at omstilling fra sau til melkeproduksjon ikke er veien å gå. (Foto: Audun Garberg)

av gjennomsnittlig størrelse. I tillegg til høye kostnader har tiltaket også gått på tvers av landbrukspolitikken, hvor staten kjøper opp melkekvoter for å redusere overproduksjonen.

– Vi får mer igjen for å disponere penger til forebyggende tiltak og skadedokumentasjon, sier Holm.

Kartlegge skader

Departementet vil derfor bruke 2 millioner kroner ekstra på å dokumentere rovdyrskader. Ved skader skal såkalte rovviltkontakter sendes ut for å dokumentere skadene. I dag er det 300 rovviltkontakter rundt om i landet.

– Mer enighet om de faktiske

forhold vil bidra til å dempe konflikten, mener Holm.

– Vil det føre til flere eller færre utbetalinger?

– Det er vanskelig å si, men det vil resultere i riktige utbetalinger. ■

Får mindre penger til miljøtiltak

I år ble det avsatt 564 millioner kroner til ulike miljøtiltak i Forsvaret. Neste år får de 24 millioner kroner mindre å rutte med.

Men pressetalsmann i Forsvarets overkommando, Per Høiby, anser ikke reduksjonen som dramatisk. – Redusert budsjett fører ikke til noen spesielle konsekvenser på miljøside. Miljøvern har allerede en sentral plass hos oss, og satsningen vil vedvare, påpeker Høiby.

Han bruker Forsvarets vilje til å rydde opp etter aktiviteter, blant annet i havnebassenget på Haakonvern, som et eksempel på at de er opptatt av miljøvern.

Når det gjelder det meget omstridte Regionfelt Østlandet som

vil føre til naturinngrep og utslipp av tungmetaller, påpeker Høiby at skytefeltet ikke vil etableres før nødvendige fagvurderinger og tillatelser er gitt.

– Vi tar selvfølgelig miljøhensyn der og, sier Høiby, som tilføyer at dersom Norge skal ha et Forsvar må de ha et sted å øve.

I statsbudsjettet står det også at Forsvaret vil innføre miljøpris til motivasjon og inspirasjon i miljøvernarbeidet. I tillegg vil det fortsatt være satsning på miljøledelse basert på miljøledelseskurs. ■

Kutter til fornybar energi

Regjeringen vil kutte bevilgningene til fornybare energikilder, men bruk av gass får stadig mer penger.

Tilskuddet til fornybar energi blir redusert med minst 40 millioner kroner neste år, hvis regjeringen får det som de vil. Enova – det nye organet

som skal jobbe med energieffektivisering får 470 millioner kroner neste år.

Det direkte tilskuddet til innenlands bruk av gass økes fra 20 til 30 millioner. I tillegg kan Enova bruke av sine midler til gass. ■

Små endringer for miljøorganisasjonene

Blekkulf får 400 000 kroner i støtte fra Miljøverndepartementet, mens tilskuddet til Miljøvernforbundet økes med 100 000. For de andre organisasjonene forblir støtten uendret, hvis regjeringen får det som de vil. Her er fordelingen:

Miljøheimvernet: 7,47 millioner
Naturvernforbundet: 3,81 millioner
Den Norske Turistforening: 2,56 millioner
Framtiden i våre hender: 1,4 millioner
Natur og Ungdom: 0,75 millioner
Blekkulf: 0,4 millioner
WWF-Norge: 0,4 millioner
Miljøvernforbundet: 0,15 millioner

- Importforbud umulig

Til tross for at kommersiell tømmerhogst regnes som den fremste trusselen mot den økologiske balansen, kan ikke norske myndigheter innføre importforbud mot ulovlig hogst trevirke.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

I forrige utgave skrev N&M Bulletin om Hotell Opera i Oslo som hadde lagt 3200 kvadratmeter merbau-parkett. Det er et tropisk trevirke som står på den internasjonale rødlista over truede arter. Men det er ikke bare i hotellbransjen at det syndes. Norsk import av tropiske treprodukter til byggevarer var i fjor nærmere 120 millioner kroner. Godt over halvparten av importen er ubearbeidede varer, som benyttes til dør og parkettproduksjon, og den totale omsetningsverdien er langt høyere enn importverdien.

Valgmulligheter

Forbrukerrådet skrev for en tid tilbake brev til miljøvernminister Siri Bjerke, for å be henne stoppe importen av tropisk tre som stammer fra Indonesia.

– En av Forbrukerrådets oppgaver er å gjøre det lettere å være en miljøbevisst forbruker. Derfor jobber vi med at forbrukerne skal ha valgmuligheter og informasjon gjennom ulike merkeord-

ninger. Gjennom sine valg i markedet kan forbrukerne ta sin del av ansvaret for miljøet, sier Line Andersen i Forbrukerrådet.

Politisk ansvar

Andersen mener at det er grenser for hva forbrukerne skal ha ansvar for når de er ute og handler.

– Det er et politisk ansvar å hindre at produkter som stammer fra en produksjon som går på tvers av menneskerettigheter og miljøet selges på markedet. Mange av næringsaktørene er dessuten ikke sitt ansvar bevisst, sier Andersen.

Forbrukerrådet fikk svar fra miljøvernministeren. «Vi ser det som vanskelig å innføre et forbud mot import av ulovlig hogd virke. Både fordi det i mange tilfeller er vanskelig å skaffe nødvendig dokumentasjon, og fordi det er selve hogsten som er ulovlig, ikke importen», skrev Siri Bjerke.

Hun tilføyde imidlertid at Norge bidrar til at ulovlig hogst skal stanses, blant annet gjennom støtte til Regnskogsfondet. I tillegg oppfordret hun importører

Norsk import av tropiske treprodukter til byggevarer var i fjor nærmere 120 millioner kroner.

av tropisk trevirke, så langt det er mulig å velge sertifiserte varer.

Handelsavtaler

Miljøverndepartementet ønsker å innføre FSC-sertifisering både i Norge og i resten av verden. Det er en sertifiseringsorden som har tilfredstillende miljømessige og sosiale kriterier ifølge Regnskogsfondet.

Fondet jobber nå mot hver enkelt forhandler for å få stoppet salget av truet regnskog, og har utarbeidet en liste over tropisk trevirke som byggebransjen bør holde seg unna. De samme tre-

virkene gjelder også for kjøp av parkett.

– Kommer Miljøverndepartementet til å gjøre andre ting for å hindre at tropisk trevirke som ikke er bærekraftig hogst selges til Norge?

– Vi har dessverre ikke maktmidler, som for eksempel et lovverk å vise til. Dessuten har Utenriksdepartementet gjort oss oppmerksom på at importforbud er i strid med handelsavtaler, sier Olav Bakken Jensen i Miljøverndepartementet. ■

Handelspolitiske hindringer i veien

Verken Cites-konvensjonen eller produkt-kontrollloven stopper import av tropisk trevirke som ikke er bærekraftig hogst.

Cites-konvensjonen: Ikke noe tropisk treslag er ført opp med totalt handelsforbud, men det er noen treslag som det kreves eksport- og importtillatelser samt opprinnelses-sertifikat for.

Produktkontrollloven: Kan ikke forby import av møbler av tropisk virke. Loven har som for-

mål å forebygge at produkt ikke medfører helseskade eller miljøforstyrrelse.

WTO

World Trade Organisation (WTO): Gir rom for nasjonale reguleringer utfra egne miljøhensyn. Det er imidlertid ikke

avklart i hvilken grad medlemsland kan iverksette importforbud utfra globale hensyn, rettet mot miljøskader som ikke vil få direkte umiddelbar virkning i egne land.

Utfordring

Kampanjeleder i Regnskogsfondet, Nils Hermann Ranum, sier at bevaring av det biologiske mangfoldet også av norske myndigheter framheves som en av de

viktigste miljøutfordringene vi står overfor.

– Import av tropisk trevirke til Norge bidrar til å ødelegge regnskogen. Det er ikke forsvarlig av norske myndigheter å skyve ansvaret over på forbrukerne, slik de gjør i dag. Finnes det ikke lovhjemmel for et forbud mot import av regnskog, må de sørge for at det blir det, sier Ranum. ■

Gaupejakt stoppet av EU

EUs såkalte habitatdirektiv er i ferd med å redde mange gauper fra vinterens jakt i Sverige. Regjeringen og jegerne protesterer og saken kan havne i EU-domstolen.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

EU-kommisjonen setter nå foten ned for deler av den svenske gaupejakten. EU mener Sverige bryter unionens habitatdirektiv, hvor gaupa er tatt med under billag 4a som blant annet omhandler forbud mot «hensiktsløs avlaving». EU ber nå svenskene stoppe vinterens jakt.

– Det dreier seg om den delen av gaupejakten som foregår utenfor reinbeiteområdene. I praksis utgjør dette om lag halvparten av kvoten, sier Anders Bjärvall i Naturvårdsverket.

Den svenske gaupebestanden er Skandinavias største og i fjor ble det gitt tillatelse til å felle i alt

127 dyr, 69 innenfor, og 58 utenfor reinbeiteområdene.

Havner i domstolen?

Ifølge Bjärvall er den svenske regjeringen lite fornøyd med EUs beslutning, og i et brev gjør regjeringen det klart at man anser jakten for forsvarlig. Bjärvall tror imidlertid ikke at brevet vil påvirke EU-kommisjonens beslutning.

– At EU gjør om beslutningen anser jeg som usannsynlig. Det betyr at saken kan havne i EU-domstolen og bli endelig avgjort der, sier han.

Unntaksregler

Også svenske jegere reagerer på beslutningen. Jegerorganisasjon-

ene ønsker gaupa som jaktbart vilt, i tillegg til at arten «beskyldes» for å drepe mye rådyr, en art jegerne også er interessert i.

– Foreløpig virker det ikke som om jegerne har våknet helt i denne saken, men det vil nok skje, sier Bjärvall.

Sverige har kranglet om rovdyr i EU tidligere. I 1997 gjaldt striden både gaupa og bjørn. Da fikk landet delvis medhold fordi jakten ble ansett å kunne dempe skader i tamreinflokkene. Dette falt innenfor unntaksreglene. Dagens argumenter om at gaupejakten er nødvendig for å motivere jegerne, synes ikke EU er like relevante.

Bjärvall tør ikke si hvordan siste vinterens norske ulvejakt ville fortont seg dersom Norge hadde vært EU-medlem.

– Men noe sier meg at det hadde blitt bråk, sier han ■

▼ fakta

Gaupa er utryddet i flere norske fylker. I Norge befinner gaupa seg på den norske rødlisten over truede og sårbare arter. Bestanden er langt mindre enn i Sverige, trolig på om lag 5–600 dyr. Likevel gis det jaktkvoter på om lag 100 gauper her i landet hvert år. Trolig er arten utryddet i flere fylker. Sør-Trøndelag, Vestfold, Aust-Agder regnes nå som tilnærmet gaupefrie fylker. Heller ikke i Finnmark og i flere av Vestlandsfylkene finnes det gaupa. I fjor var den norske kvoten 123 dyr, mens jegerne bare klarte å skyte 77 av dem.

Rovdyrsenter til 100 millioner

Trysil velger å satse på rovdyr i stor skala. Norsk Rovviltssenter Trysil blir kompetansesenter og opplevelsespark for hele familien.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Rovdyr blir vekstnæring i Trysil. De, av mange, forhatte firbente skapningene skal trekke turister og oppmerksomhet til bygda og regionen. Norsk Rovviltssenter Trysil skal bli nasjonalt senter for nordisk rovvilt, melder stats-

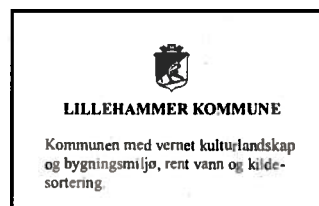
sekretær i Miljøverndepartementet, Stein Lier Hansen, i et brev til Trysil kommune. I praksis betyr dette at senteret vil få informasjons- og forvaltningssmessige oppgaver av Staten og til gjengjeld motta statlig driftstilskudd, leieinntekter og arbeidsplasser.

Senteret vil etter planen om-

fatte rovviltspark, et utstillings- og aktivitetshus og en rovvilt-økologisk kurs- og feltstasjon. Intensjonen er å etablere Nordens største og mest spennende natursenter hvor samtlige av Skandinavias rovdyr skal presenteres, ikke bare «de fire store».

Trysil kommune har, siden høsten i fjor, gjennomført et forprosjekt som skal utrede rovviltssenteret nærmere. Dette avsluttes i november. Forprosjektet, med en prislapp på 1,4 millioner kro-

ner, er finansiert av staten, Hedmark fylkeskommune, SND-Hedmark og Trysil kommune. Selve rovviltssenteret antas å koste om lag 100 millioner kroner pluss inventar og utstillinger. Senteret blir trolig plassert i Ljørdalen på grensen mot Sverige. Området ligger i nærheten av den kommende Fulufjället Nationalpark og nær Skandinavias største turistkonsentrasjon, området Trysil-Sälen-Idre. ■

– Kreftfare ved Irskesjøen

Andelen krefttilfeller ved Irskesjøen er langt over gjennomsnittet. Barn er særlig utsatt, hevder aktivist og forsker Chris Busby.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Busby har kartlagt tilfeller av kreft ved Irskesjøen i Wales og Irland. På et seminar arrangert av Naturvernforbundet i Hordaland presenterte han resultater fra undersøkelsene som viser langt flere tilfeller av kreft ved sjøen enn lenger inn i landet.

Også i Irland

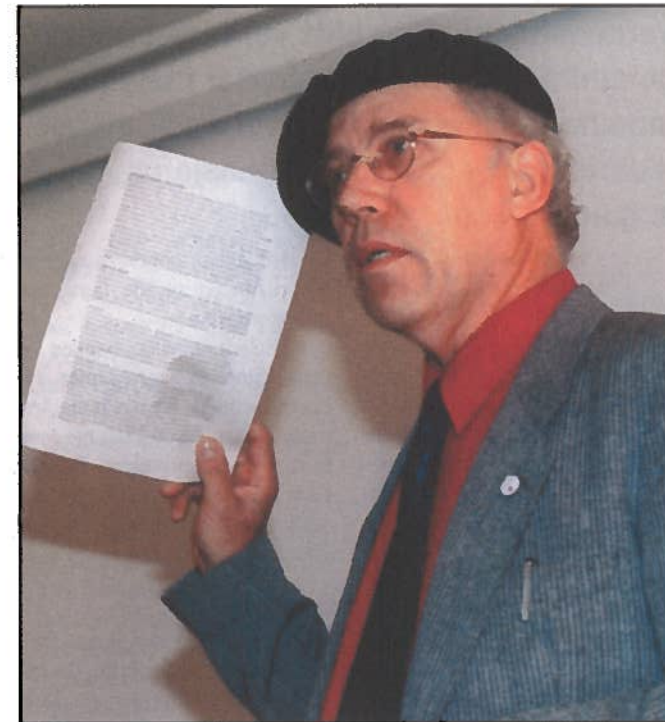
Vi sporet opp en av ungene som er rammet av leukemi og sendte en tann til undersøkelse i USA.

Den hadde et innhold av strontium-90 seks ganger over det nasjonale gjennomsnittet.

– I Irland gjorde vi en undersøkelse av krefttilfeller i årene 1994 til -98. Vi fant en sterk økning av krefttilfeller på østkysten, men ikke på vest- og sørkysten, forteller Busby. Østkysten ligger ut mot Irskesjøen, der Sellafield i flere tiår har sluppet ut radioaktive stoffer.

Fra Sellafield

– Man kan avgjøre risikoen for kreft ved å se hvor langt folk bor fra sjøen. Vi fant betydelig mer kreft nær sjøen og det gjaldt uansett hvilken kreftform vi undersøkte, hevder Busby. Han mener årsaken er at havstrømmene fører radioaktive stoffer fra Sellafield inn til kysten. Der tørker partiklene og befolkningen risikerer å puste dem inn. ■

– Spesielt for unger har det vært en skarp økning i krefttilfeller blant de som bor nær sjøen, hevder Chris Busby.

– Vi kan ikke rense havet

BERGEN: – All dritten som slippes ut i Europa havner hos oss, fastslår forsker Lars Føyn ved Havforskningsinstituttet.

– I Barentshavet og helt inn i Karahavet er Sellafield hovedkilden til radioaktiviteten vi måler, sier Lars Føyn. Forskeren påpeker at vi ikke har mulighet til å hente opp igjen det som slippes ut.

– Vi kan ikke rense havet. Før eller siden vil alle havområder bli berørt av disse utslippene.

Radioaktiv hummer

I 1994 startet Sellafield sitt nyeste anlegg for reprosessering av radioaktivt brensel. Uran og plutonium hentes ut og brukes i nytt brensel. Det nye anlegget førte til at utslippene av det radioaktive stoffet technetium gikk rett i været. Konsentrasjonene av stoffet har økt kraftig i tang langs norskekysten de siste fire årene. Også i skalldyr er det målt høye konsentrasjoner.

– Hummer tar opp veldig mye

technetium. Hvorvidt andre skalldyr gjør det er noe uklart, sier Føyn og legger til at man heller ikke vet noe om hvordan stoffet transporteres i næringskjeden.

– Man kan spekulere i om technetium oppfører seg som fosfor. Da kan det tenkes at stoffet erstatter molekyler i arvestoffet.

Tsjernobyl-ulykken

Havforskningsinstituttet tar regelmessig vannprøver langs norskekysten i samarbeid med Statens Strålevern. På 60-tallet målte de relativt høye nivåer av radioaktivitet, fra atomprøvesprengninger. Likevel oversteg mengden aldri 100 bequerel per kilo fisk. I 1968 var mengden radioaktivitet i fisk sunket så lavt at man sluttet å ta prøver av fisken. Deretter tok de på nytt opp

målingene etter Tsjernobyl-ulykken i 1986. Mengden radioaktivitet i fisk ligger i dag godt under 60-tallets nivå. Føyn konkluderer med at utslippene fra Sellafield neppe er noen trussel mot fiskebestandene.

– Sammenlignet med hva oljeindustrien kanskje er i ferd med å gjøre med våre havområder er radioaktivitet bare blåbær. ■

▼ fakta

Sellafield ligger på Englands østkyst, ved Irskesjøen. Anlegget har fire atomreaktorer i drift. I tillegg er det to reprosesseringsanlegg og et anlegg for behandling av høyaktivt flytende avfall. Ved reprosessering henter man ut uran og plutonium fra brukt brensel. Dette kan benyttes i nytt brensel. Prosessen innebærer utslipp av radioaktive stoffer. Utslippene vil stige kraftig de kommende årene.

Kilde: Bellona notat nr 5 nr. 5, 2001.

Skal slåss mot Sellafield

Naturvernforbundet i Hordaland vil starte en nasjonal kampanje mot atomanlegget Sellafield.

I oktober arrangerte de Sellafield-seminar i Bergen. Det ble også startskuddet for en kampanje mot atomanlegget.

Eva Fidjestøl forteller at de

ønsker å samarbeide nært med alle organisasjoner som arbeider med saken, blant annet Bellona. En av planene er å arrangere en Sellafield-konferanse i Bergen i mars.

– Da skal vi invitere miljøorganisasjoner rundt hele Nordsjøen, og sette Sellafield på dagsorden med faglig tyngde, sier Fidjestøl. ■

Lysegrå Verdensbank

Verdensbanken har blitt verdens største pengekilde for miljøprosjekter i u-land, men har fortsatt en lang vei å gå, mener lederen for Senter for internasjonal miljølov.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

David Hunter er jusprofessor og direktør for Center for International Environmental Law i Washington. Han har gjennomgått Verdensbankens miljøpolitikk og konkluderer med at banken fortsatt bare har blitt en anelse grønnere. Det kommer frem i en artikkel i boken «Yearbook of international co-operation on environment and development», utgitt av Fridtjof Nansens institutt.

Kraftig kritisert

I forbindelse med miljøtoppmøtet i Rio de Janeiro i 1992 gjorde banken flere endringer for å bli ledende innen bærekraftig utvikling. Blant annet utviklet de egne miljøregler, åpnet for folke-

lig deltagelse, opprettet en ombudsmann og ansatte flere med miljøkompetanse.

Offisielt hevder banken at dens egne miljøproblemer tilhører fortiden. Men vårens årsmøte i Washington D.C. ble møtt med kraftige protester. Bankens fikk også krass kritikk for sin støtte til en oljeledning i Tsjad og Kamerun.

Fremskritt

David Hunter mener likevel banken har gjort fremskritt. De har vedtatt strenge regler for hensynet til urbefolkning og ny bosetting av folk som må flyttes. Banken har også en ledende rolle i Det globale miljøfondet (GEF) og i Montreal-protokollens fond.

Likevel har bankens mange miljørådgivere en tendens til å bli en ghetto isolert fra kjerne-

områdene. Bankens kultur sammen med presset fra donorer og låntakere fører til at miljøhensyn ikke er kjernen i lånebeslutningene, men enkelte giverland skiller seg ut:

– En håndfull land har i flere år gitt sterk støtte til strengere regler for miljø og sosial sikkerhet, sier David Hunter og nevner Nederland, Sveits, USA og Tyskland.

Innrømmer passivitet

Til og med bankens egne rapporter konkluderer med at de fokuserer for mye på å «ikke gjøre skade», enn aktivt å støtte bærekraftig utvikling. Miljøorganisasjonen Friends of the Earth har bedt Verdensbanken om å vedta at minst 20 prosent av pengene som går til energitilbygging, skal brukes til fornybare energikilder, energieffektivisering og styring av etterpørselen. I tillegg til miljøgevinsten kommer slike investeringer mer sannsynlig fattige i utkantstrøk til gode, en gruppe som ofte overses i tradisjonelle, store energiprojekter.

– Akkurat nå ser jeg ingen betydelige forbedringer som vil skje i nærmeste fremtid, i hvert fall ikke i forhold til tallfestede mål. Bankens har nylig publisert en miljøstrategi som de mener vil forbedre deres miljøinnsats, men jeg tror ikke det er politisk vilje eller kraft internt til å sette den ut i livet, sier Hunter til N&M Bulletin.

Viktigste pengekilde

I dag er Verdensbanken den viktigste pengeilden til miljøprosjekter. I perioden 1994 til -1998 brukte banken mer enn 800 millioner dollar årlig til slike prosjekter. I 1999 sank beløpet til 539 millioner dollar. Om dette viser en trend er Hunter usikker på. Enkelte hevder at nedgangen skyldes at miljø er blitt en viktigere del av alle bankens prosjekter.

I tillegg til penger har Verdensbanken gitt teknisk og juridisk miljøassistanse til U-land. Ifølge banken selv har de bidratt til å bygge opp slik kompetanse i mer enn 50 land siden 1992.

Bønder setter bort ploegen

WASHINGTON: Stadig flere bønder i Bangladesh, India, Nepal og Pakistan setter ploegen til side og dyrker jorda på en mer skånsom måte.

IPS
DANIELLE KNIGHT

Større avlinger, mindre bruk av plantekjemikalier og redusert vannforbruk er belønningen, ifølge jordbruksforskere.

«En større omforming av jordbruket» som «feier over Asias kornkammer», er beskriv-

elsen Det internasjonale senteret for forbedring av mais og hvete (CIMMYT) bruker om fenomenet. Metoden, som på engelsk har fått betegnelsen «low-till» har, ifølge agronomen Peter Hobbs, «fengst som en ukontrollert brann» blant bøndene. Arealene som blir dyrket på denne måten øker mange ganger i

løpet av året, og endringen i jordbruksmetoden kommer trolig til å føre med seg store fordeler for de 150 millioner menneskene som er helt og holdent avhengige av rotasjon mellom ris og hvete i regn- og tørketiden, mener han. Hobbs og andre forskere har markedsført metoden overfor bønder verden over, og har lyktes særlig godt i India og Pakistan. I disse to landene har arealene som dyrkes med denne metoden har økt fra rundt 30.000 mål i 1998-1999 til over en million

mål i 2000-2001. Arealen kan passere tre millioner mål i løpet av neste år, og snart komme opp i ti millioner mål, mener CIMMYT.

Tradisjonell pløying

Tradisjonell pløying utsetter jorda for luft, som etter en tid fører til at den blir utarmet. Jordfuktigheten blir også borte, og skaper større behov for kunstig vanning. Den enkle teknikken kan spare fra 30 til 50 prosent av vannforbruket fordi jorda holder på fuktigheten. Generaldirektør Timothy Reeves i CIMMYT mener at metoden kan spare så mye som fem milliarder kubikkmeter vann hvert år i Sør-Asia.

Ved lite eller ingen pløying får det meste av overflatejorden være i ro under såingen, og dette begrenser veksten av ugress.

Skogene i Russland mer ødelagt enn antatt

WASHINGTON: Skogene nord i Russland er mer ødelagt enn tidligere antatt, går det fram av en rapport fra Global Forest og Greenpeace Russland.

IPS
DANIELLE KNIGHT

Bare 14 prosent, eller 320 millioner mål av skogområdene består fremdeles av forholdsvis uberørte store områder på minst 500.000 mål hver. Så store områdene være for å ta vare på naturlige og uberørte bestander av store dyr, samtidig som naturlige prosesser som storm og skogbranner kan styre utviklingen, sier forskere.

Penger fra IKEA

Kartleggingen av skogene i det

Greenpeace fordømmer piratfiske

MADRID: Spania må stenge sine havner for fartøy som fisker ulovlig utenfor kysten av Afrika, krever Greenpeace.

Greenpeace mener skip som seiler under bekvemmelighetsflagg står bak rovfisket. Bare selskaper i Taiwan overgår Spania i bruk av skip som seiler under bekvemmelighetsflagg, hevder Maria Jose Caballero, i Greenpeace.

Greenpeace har nylig kommet tilbake fra en ekspedisjon utenfor den afrikanske vestkysten. Hensikten med turen var å dokumentere det de mener er en utplyndring av havressursene i disse områdene.

Organisasjonen mener ulovlig fiske utenfor kysten av de vestafrikanske landene Sierra Leone, Ekvatorial-Guinea, Guinea og Guinea-Bissau, er en stor trussel mot livsgrunnlaget til lokalbefolkningen. (IPS)

nordlige Russland er del av et større prosjekt som kombinerer bruken av satellittbilder, geografiske informasjonssystemer, databasert informasjon og direkte observasjoner. Myndighetene og forskjellige stiftelser og selskaper i flere land har støttet tiltaket, blant annet har svenske IKEA gitt penger.

Det som er igjen av skogområdene i det nordlige Russland er i fare fordi det verken finnes føderale eller lokale lover om skogvern.

– Dette er de siste store skogkledde villmarkene som er igjen i Europa, og det er mye mindre igjen av dem enn vi hadde trodd, sier Lars Læstadius, som er leder for GFWs avdeling i Russland.

Den største trusselen mot skogene ligger i at de blir stykket opp av veier, geologiske oppmålingslinjer og skogbranner, ifølge forskere.

Verdifulle kart

Skogene i de gjenværende intakte områdene er ikke så produktive som i andre hogstområder. Derfor er de gjenværende intakte skogene i nord billigere å verne

sammenlignet med områder med høy produktivitet, sier forskerne.

– Den samme avsideligheten og lave produktivitet som har vernet dem fram til nå, kan fortsatt gjøre det. Våre siste gjenværende eksempler på vill natur kan bli vernet selv under det svært begrensede russiske budsjettet for naturvern, skriver de.

Alexander Isaev, medlem av Det russiske vitenskapsakademi og skogbruksminister i det tidligere Sovjetunionen, sier de nye kartene i rapporten har verdi ut over russiske forhold, fordi skogene er en viktig del av Europas naturarv. Disse må derfor vernes ved lov, mener han.

– Kartene over de intakte skogene i europeisk Russland blir verdifulle for mange som er involvert i å fremme ansvarlig skogbruk, sier Susanne Bergstrand, IKEAs miljøansvarlige. IKEA bidro med nesten 22 millioner kroner til undersøkelsen.

Flere rapporter

Senere i år håper forskerne å kunne offentliggjøre kart over alle skogene i Russland, deriblant i Sibir og i det fjerne Østen. Miljøvernere advarer om at disse skogene er hardt utsatt for hogst på grunn av etterspørselen etter tømmer og papir i Asia.

Kalenderen

20. - 21. oktober: Inspirasjonskurs for naturvernere, LOs kurs- og konferansesenter, Sørmarka ved Oslo. Arr: Østkantens Naturvernforbund og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus. Tlf: 22 38 35 20

6. - 7. november: Bio-brensel-dagene. Britannia Hotel Trondheim. Arr: Norsk Bioenergiforening. Tlf: 23 36 58 70.

7. - 8. november: Konferanse om etikk og naturforvaltning, Erkebispegården i Trondheim. Arr: Fylkesmennene i Trøndelag og biskopen i Nidaros. Tlf: 73 19 90 05.

15. - 16. november. Emballasjedagene 2001. Clarion Oslo Airport Hotel. Arr: Den norske emballasje-forening. Tlf: 63 94 94 94.

Ullensvang Herad

Enøk-senteret Akershus AS
1927 Rånåsfoss. Tlf: 63 82 50 10

Kvalito IT AS

ØRLAND KOMMUNE

Trondheim Havn
Pir Senteret, 7005 Trondheim

Fjellregionen interkommunale avfallselskap

Vi utvikler det nasjonale jernbaneliknet for det 21. århundre og for miljøvennlig transport

Gleder seg over TBT-forbud

– Det er gledelig at vi nå har fått et internasjonalt forbud mot å bruke miljøgiften TBT i bunnstoff på skip, uttaler miljøvernminister Siri Bjerke.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

Arbeidet med «The International convention of the control of harmful anti-fouling systems on ship» har pågått i flere år. Norge har sammen med de andre Nordsjø-landene vært pådrivere for å få på plass konvensjonen.

Miljøgiften TBT (tributyltinn) er et av de mest skadelige stoffer som slippes ut i det marine miljø. Stoffet har hormonlignende effekter, noe som blant annet kan føre til alvorlige skader på snegler og østers. TBT blir brukt i bunnmalinger på skip for å forhindre begroing. I Norge har vi hatt forbud mot å bruke TBT i bunnstoffer på små båter (under 25 meter) og i notimpregneringsmidler siden 1989.

Alt annet enn TBT

Den nye globale konvensjonen innebærer et forbud mot ny bruk (påføring) av TBT-holdig bunnstoff fra 1. januar 2003. Fra 1. januar 2008 skal stoffet enten fjernes helt eller overmales. Den nye konvensjonen er et viktig skritt i arbeidet med å erstatte miljøskadelige stoffer med mer miljøvennlige alternativer.

Det finnes allerede i dag gode og mer miljøvennlige alternativer på markedet.

Delegasjonsleder for Norge, Sveinung Oftedal i Sjøfartsdirektoratet, sier at alt annet en TBT er i henhold til konvensjonen et godt alternativ, men at landene til konvensjonen skal oppfordre til utvikling av mest mulig miljøvennlige alternativ.

– Enkelte land ønsket å lage en godkjenningmekanisme for alle stoffer, men dette er en svært krevende og meget tidkrevende oppgave. Nå blir det i første omgang forbud mot TBT, røper Oftedal.

Høyere antall

25 land som representerer minst 25 prosent av verdens tonnasje må ha ratifisert før konvensjonen trer i kraft. Dette er et noe høyere antall enn hva man gikk inn for fra norsk side under forhandlingene.

– Norge ønsket at 18 land skulle ratifisere før konvensjonen trådte i kraft, men vi fikk ikke tilslutning på forslaget, sier Ragnhild Krosshavn i Miljøverndepartementet.

Lover å ratifisere

Norge ønsket heller ikke tonnasjekrav fordi de mener at dette ikke hører hjemme i en konvensjon som har som mål å beskytte miljøet, opplyser Krosshavn.

Tonnasje er et fartøys bæreevne og på antall tonn som alle fartøyene i et rederi, et land eller en flåte utgjør.

– Men land med stor tonnasje, for eksempel Panama, har lovet at de skal ratifisere, sier Krosshavn.

Det er FNs skipsfartsorganisasjon IMO som vedtar ny konvensjon om forbud mot bruk av TBT i bunnstoff på skip. ■

Norge og miljøvernminister Siri Bjerke har sammen med de andre Nordsjølandene vært pådrivere for å få på plass konvensjonen. (Foto: Audun Garberg)

Rogaland Fylkeskommune